Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. de directeur Openbaar Vervoer en Spoor
Bescherming persoonlijke levenssfeer
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum	2 mei 2024	Eigenaar	Bescherming persoonlijke levenssfeer
Uw kenmerk	-	E-mailadres	Bescherming persoonlijke levenssfeer
Ons kenmerk/ID	VT20170018-1546735203-3828		
Onderwerp	Stand van zaken chemische onkruidbestrijding	Afdeling	Assetmanagement
Bijlage(n)	-		

Raad van Bestuur

Bezoekadres
Moreelsepark 3
3511 EP Utrecht

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht

Geachte Bescherming persoonlijke levens,

ProRail beheert niet alleen het spoorwegnetwerk van Nederland, maar ook aanliggende terreinen en alle daarop voorkomende assets die eigendom zijn van ProRail. Het gaat daarbij om beheer waartoe ProRail wettelijk verplicht is en waarover beheerafspraken zijn gemaakt. Binnen dat totaal van terreinen groeit ook vegetatie en een deel daarvan is om verschillende redenen (maar voornamelijk veiligheid gerelateerd) ongewenst.

Een vast onderdeel van ProRail's vegetatiebeheer is onkruidbestrijding op verhardingen, zoals ballastbed en inspectiepaden. Op deze plaatsen voert ProRail, onder voorwaarden, de onkruidbestrijding tot dusver doorgaans uit met behulp van chemische middelen. Dat acht ProRail onwenselijk, vanwege de mogelijke ongewenste effecten op mens en natuur. Op de meeste terreinen gebruikt ProRail overigens geen chemische onkruidbestrijding (COB). ProRail's inzet is tot op heden geweest om het gebruik van chemische onkruidbestrijding volledig uit te faseren in 2025, mits huidige pilots succesvol zijn en bruikbare en haalbare alternatieven op de markt komen.

Pilots voor alternatieven

Om deze datum te halen heeft ProRail verschillende pilots uitgevoerd. Zo is er op basis van literatuuronderzoek naar gangbare beheermethoden voor het spoor een zogenaamde proeftuin ingericht, waarin alternatieve, duurzame beheermethoden worden getest. Ook is een uitgebreide pilot uitgevoerd, waar alternatieve methoden voor beheer van de schouwpaden zijn getest. Er zijn daarnaast marktpartijen geconsulteerd om voorstellen te doen voor duurzame alternatieven. Ook vindt er regelmatig kennisuitwisseling plaats met diverse spoorwegbeheerders in Europa.

Een complicerende factor is dat bekende alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden veelal niet toepasbaar zijn nabij of op het spoor. Dit komt onder andere door de beperkte bereikbaarheid van locaties op het spoor met (grote) machines, door veiligheidseisen voor werken nabij of op het spoor en door het risico dat de onkruidbestrijdingsmethode schade kan aanbrengen aan de infrastructuur.

In de pilots is er getest met zowel niet-chemische alternatieven, als een alternatief dat valt in de categorie ‘green chemistry'. Als niet-chemisch alternatief is onder andere getest met cryogene behandeling, electricide, heet water en een combinatie van heet water en electricide. In een alternatieve pilot zijn daarnaast testen gedaan met cryogene behandeling en de toepassing met de actieve stof pelargonzuur. Enkele spoorwegbeheerders in Europa zijn de afgelopen jaren begonnen met de inzet van dit middel. Dit middel kan behulpzaam zijn als niet-chemische bestrijding onverhoopt ontoereikend blijkt. Dit is een chemisch middel dat snel afbreekbaar is en geen aantoonbare negatieve milieueffecten heeft.

De resultaten van deze pilots zijn veelbelovend, maar hebben geen alternatieve methoden opgeleverd die op korte termijn als volledige vervanging van chemische onkruidbestrijding kunnen dienen. Daarom moeten we concluderen dat onze ambitie van volledige uitfasering in 2025 onhaalbaar blijkt.

Tijdlijn naar volledige uitfasering
ProRail heeft gezocht naar manieren om de mogelijke impact op mens en natuur zo klein mogelijk te maken. Daarom is besloten per direct te stoppen met het gebruik van COB in waterwingebieden en in grondwaterbeschermingsgebieden, voor zover dit verbod nog niet geldt vanuit provinciale regelgeving. Op deze plekken is de impact van het stoppen met het gebruik van COB het grootst. ProRail kan dit hier al doen, door gebruik te maken van het frequent maaien van het schouwpad. Hiermee wordt de vegetatie voldoende beheerst om de veiligheid te kunnen garanderen. Echter is deze methode zeer arbeidsintensief en, mede door krapte op de arbeidsmarkt en onvoorspelbaarheid van de inzet van deze beheersmethode, geen haalbaar alternatief voor toepassing op grote schaal.

Per direct wordt er ook gestopt met het toelaten van het gebruik van COB bij nieuwe onderhoudscontracten in Natura 2000-gebieden. Dat houdt in dat bij nieuwe onderhoudscontracten aannemers in deze gebieden geen gebruik meer mogen maken van chemische bestrijdingsmiddelen. Per 1 januari 2026 geldt datzelfde voor nieuwe contracten in gebieden van NatuurNetwerkNederland.

Daarnaast onderzoekt ProRail of het ontwerp van het inspectiepad kan worden verbeterd en op die manier onderhoudsarmer kan worden.

Met deze tussenstappen, richt ProRail zich op een volledige uitfasering van alle chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op 1 januari 2028. Hiervoor is ProRail nog steeds afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende duurzame alternatieven.

Vervolg
ProRail vindt het belangrijk dat het gebruik van COB per 2028 volledig wordt gestopt.

De huidige pilots leveren als gezegd veelbelovende resultaten op. Hierop wil ProRail voortbouwen. Daarom bouwt ProRail deze pilots uit in de periode 2024-2027. Dat doet ProRail in samenwerking met het de wereldwijde spoororganisatie UIC en Infrabel. Voor gedeelde financiering van deze pilot is een gezamenlijk projectvoorstel ingediend bij LIFE, het Europese subsidieprogramma dat bijdraagt aan het realiseren van het Europese milieu-, energie- en klimaatbeleid.

ProRail doet dit in nauwe samenwerking met de markt en uw ministerie, met als doel het maakbaarheidsprobleem tijdig op te lossen. Deze stappen moeten ervoor zorgen dat de volledige uitfasering in 2028 gerealiseerd kan worden.

Met vriendelijke groet,
namens de Raad van Bestuur,

Bescherming persoonlijke levenssfeer